

ДО ПИТАННЯ ПРО ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ ЗАХОДІВ ІНФЕКЦІЙНОГО КОНТРОЛЮ В МЕДИЧНИХ ЛАБОРАТОРІЯХ

Місюрьова С.В., Свід Н.О.

Національний фармацевтичний університет, Харків, Україна

mis.svetlana@i.ua

Інфекційний контроль – це сукупність організаційних, профілактичних і протиепідеміологічних заходів, спрямованих на запобігання виникнення та поширення інфекційних захворювань в лікарні.

Інфекційні хвороби, які пов'язані із наданням медичної допомоги зустрічаються в усіх країнах, незалежно від їхнього соціального та матеріально-технічного розвитку. Від них страждають пацієнти, медичні працівники та відвідувачі закладів охорони здоров'я (ЗОЗ).

Джерелом цих інфекційних хвороб можуть бути люди, що знаходяться в ЗОЗ, в деяких випадках вони зумовлені використанням медичної апаратури чи виконанням процедур, або виникають в результаті передачі негоспітальних інфекцій пацієнтам, які перебувають в ЗОЗ. Інколи заклади охорони здоров'я виступають «розсадником» інфекції, що призводить до її розповсюдження як в самому закладі, так і за його межами серед населення. Інфекційні хвороби, пов'язані із наданням медичної допомоги можуть призводити до тяжких форм захворювання, збільшення тривалості перебування пацієнтів в стаціонарі, виснаженню ресурсів охорони здоров'я та до смертельних випадків, що набуває особливу актуальність в умовах пандемії COVID-19.

Персонал медичних лабораторій також схильний до професійного ризику інфікування патогенними мікроорганізмами, які можуть викликати різні інфекції. Лабораторними інфекціями вважаються будь-які інфекції, пов'язані з роботою в лабораторії, незалежно від характеру їх перебігу. На сьогоднішній день, в розвинених країнах розроблені програми лабораторної безпеки. Незважаючи на давно існуючі практичні рекомендації, лабораторні інфекції продовжують реєструватися, що, ймовірно, пов'язано з відсутністю відповідних інструкцій і / або низької комплаєнтності персоналу до правил лабораторної безпеки. Поява нових (Коронавірус) і повернення старих збудників інфекції (ВІЛ, вірус гепатиту С і багаторезистентні штами мікобактерій туберкульозу) підвищили комплаєнтність до правил безпечної роботи в лабораторії.

Всі програми біологічної безпеки складаються з рекомендацій по лабораторній практиці, дизайну лабораторій, використання засобів індивідуального захисту і безпечного обладнання.

Практичні рекомендації біологічної безпеки:

- в лабораторії завжди необхідно дотримуватися запобіжних заходів при роботі з кров'ю і біологічними рідинами організму;
- всі ємності і контейнери, призначені для проведення дезінфекції чи видалення використаних матеріалів та інструментів, повинні мати чітке маркування;
- інструменти та обладнання піддаються дезінфекційній та стерилізаційній обробці безпосередньо після використання;

- гострі та колючі предмети зберігаються в спеціально призначених для цього контейнерах безпеки, які повинні звільнитися своєчасно;
 - персонал лабораторії зобов'язаний утримувати своє робоче місце в чистоті і порядку;
 - справність робочого обладнання, техніки та інших пристроїв повинна постійно перевірятися;
 - забороняється прийом їжі на робочому місці;
 - харчові продукти не можна зберігати в холодильних камерах, які використовуються для зберігання клінічного матеріалу;
 - робочі поверхні слід дезінфікувати щодня та в разі потреби (при випадковому попаданні біологічного матеріалу);
 - регулярне прибирання приміщень лабораторії з подальшою дезінфекцією рекомендується проводити з використанням лікарняних дезінфікувальних засобів, ефективних проти вірусів. У випадку нестачі лікарняних дезінфікувальних засобів, поверхні можуть бути знезаражені 0,05% гіпохлоритом натрію (розчин 1:100 при використанні побутового відбілювача в початковій концентрації 5%) після очищення нейтральним миючим засобом. Поверхні, для яких використання гіпохлориту натрію не допускається, можуть бути очищені нейтральним миючим засобом з подальшою обробкою 70% розчином етанолу;
 - спецодяг потрібно носити виключно у відведених для цього місцях; поза основних приміщень - носити спецодяг заборонено;
 - спецодяг зберігається в спеціально відведених індивідуальних шафах окремо від повсякденного одягу і особистих предметів працівників;
 - захисні рукавички надягають обов'язково, якщо має бути маніпуляція, пов'язана з прямими або випадковими контактами з кров'ю або іншими біологічними середовищами, а також при поводженні з предметами і об'єктами, забрудненими кров'ю або іншими потенційно небезпечними біоматеріалами;
 - руки рекомендується мити після кожної проведеної процедури і в кінці робочої зміни;
 - ретельне миття рук зі звичайним милом протягом 10 секунд призводить до видалення з поверхні шкіри практично всіх транзиторних грам (-) бактерій і є на сьогоднішній день найбільш високоефективним способом зниження числа бактерій на поверхні шкіри;
 - рекомендовано використовувати захисні окуляри для того, щоб захистити обличчя і очі від попадання бризок зараженого біологічного матеріалу, а також від ультрафіолетового випромінювання;
 - у відповідних Стандартних операційних процедурах лабораторії повинні описуватися процедури, спрямовані на запобігання ризику розвитку у медичного персоналу лабораторних інфекцій.
- Запобігання поширенню небезпечних біологічних агентів можливо при строгому дотриманні стандартних правил роботи в медичних лабораторіях та техніки маніпуляцій в поєднанні з використанням первинних (безпечне обладнання) і вторинних бар'єрів (спеціальний дизайн лабораторії).